

lovom „Iz Frama in okolice“ smo dobili od nekega dobrega prijatelja gospoda župnika. Podpisan je dopis od večih kmetov iz Frama, Ježenc in tja.

Iz središke okolice. Ljubi „Štajerc“, dovoli da ti povem par zanimivosti o dveh županih v tem okraju. Prvi je to mogočni naš oče župan Zbavnik. Mož je hud nasprotnik naprednjaka „Štajerc“ pa mu je seveda trn v peti. Zbavnik, le mirno, drugače bodem naznanil kako žaluje 60 letni vdovec, z 20letno mladenko po svoji komaj umrli ženi! — Župan Žinko iz Središča Zbavnik sta med drugim tudi izrazila, da nočeta jemati uradnega lista, ako se ne bode odstranil „Štajerc“ od tiskarja tega lista. Radoveden sem, bode zares uradni list ali „Štajerc“ prinehal iz Ptuj na mogočno željo teh mogočnih dveh panov. Zbavnik pa si premislilo volilci v prihodnjič si izvolijo druge župane, tako da bomo še došli od sihmal oba lista iz Ptuja. Središčan.

Opomba uredništva: Za uradni list ne vemo, kar se tiče „Štajerca“, lahko povete „mogočnima županoma“, da bomo in sicer že v kratkem izdajali list vsaki teden, tiskal pa ga bode gotovo vedno tiskar, ne meneč se za vse klerikalne želje, vseh klerikalnih županov na Spodnjem Štajerskem.)

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Dragi „Štajerc“, niti ne veš, kake prijatelje imaš. Danes te hočem opozoriti na tvojega največjega „prijatelja“ župnika Zbavca. Zadnjič se je ta gospod na primer izrazil proti nekemu izmed svojih faranov dobesedno tako: „Če vi veste, kateri ima „Štajerca“, potem ga raztrgajte!“ — Ali je to dovoljeno? Ali zares sme gospod v črni suknji tako postopati z nami? Jaz mislim, da bi bilo boljše za župnika, ako bi se bral za svoja cerkvena opravila in za molitve, kakor a, da nas naprednjake žali. Zdravec, beri si tvoje klerikalne liste sam, „Štajerca“ pa nam pusti pri miru.

Naprednjak.

Opomba uredništva: Vedite, da je lansko leto dobil neki klerikalček tri dni zavora, ker je raztrgal nekemu naročniku „Štajerca.“ Pazite na Zbavca, potem se bode gotovo dalo poskrbeti za to, da se župniku dokaže, da smo pred postavo vsi enaki! Tudi župniki so že sedeli!

Črešnice nad Vojnikom. Sv. misijon iz župnik Ogrizek. Ni še dolgo od tega, kar je bil v Črešnicah misijon a že zopet je čutil slavn župnik Ogrizek v sebi neobhodno potrebo obhajati misijon. Dne 30. sept. potem 1. in 2. oktobra nas je zopet obiskal nek misijonar. In tokrat samo eden! Sicer jih navadno pride po več, pa kakor se nam zdi, sprevideli so celo celjski misijonarji, da prepogosti misijoni niso potrebni, posebno ne za tako poštene farane, kakor so pri nas! A vendar so izpolnili Ogrizeku voljo, njemu, ki se hoče s tem očistiti, se povzdigniti ter napram svojim višjim pokazati, kako vroče bije njegovo srce za blagor izročeni mu dušic. Toda jaz mislim, da bi veliko več koristil z vzornimi izgledi in s pravim, duhovniškim življenjem! Kako, da se župnik

toli poteguje za misijone? Vsaki misijon tudi župniku nese! Saj se vse poplača s cerkvenim denarjem. K temu se še je pobiral po fari denar, zbirale so se jestvine, navrh še drugi — prostovoljni darovi. To pa ravno letos, ko trgateg pri nas ni ničesar veljala. O, vi ubogi kmečki žulji! Da, da, geslo ostane vedno isto! Kmet, daj in molči in povej, kaj si grešil! — Po mojem mnenju bi pač bilo treba, da bi se tisti vestno spovedal in obudil kes in grivingo o svojih grehih, ki je celo faro hudo obdolžil, navrh ji še pa povzročil velikansko škodo. Najbrž sledi iz zopetnega misijona, da spoved domačega duhovnika ali ne zadostuje, ali pa ni ljudem všečna. Ako toraj župnik Ogrizek povdarja, da se človek tujemu spovedniku lažje izpove, tedaj je pa tako vse v lepem redu, a za njega samega to ni prekrasno spričevalo. Aha, zdaj pa že vem, zakaj se Ogrizek vedno pritožuje, da farmani ravno k njemu ne zahajajo k spovedi. Kar se tiče sv. misijona, nam je bil sam ob sebi zares nekako po volji. Črešničani so vsaj zopet enkrat slišali zanimive pridige, koje že od tistega časa težko pogrešajo, kar je č. g. župnik Kos od njih odišel, Kos, vzoren župnik, katerega Črešničani ne morejo pozabiti. Dež za solncem mora biti, zato je prišla za Črešničane po veselih, svetlih dneh — burja! Samo po strani omenim, da ima Ogrizek še povrh pri vsaki malenkosti svoj nos zraven, a kadar pa bi bilo treba možato nastopiti in pravico kmetov dokazati, tedaj se pa skriva ta vrli gospod s svojim enakomiselnim županom za farško peč, ter prepusti važne stvari britki usodi. A vendar hoče biti pri občinskih volitvah vedno prvi izvoljen v odbor. Poprej vsega tega ni bilo, ker so bili njegovi predniki samo le dušni pastirji, nikakor pa ne posvetnjaki. Bog daj Črešničanom zopet boljše, svitle dneve! M.

Razne stvari.

Ogrskemu državnemu zboru je javil ministerski predsednik, da bodejo od sihmal tudi ogrski domobranci (honved) imeli svojo artilerijo. Seveda smatra opozicija ogrske zbornice to določbo kot svojo zaslugo. Zopet dokaz, da se dovoli Ogrom vse, a vendar ne dovolijo Ogru nam skoraj ničesar.

Nova lovska postava. Kakor smo zadnjič poročali, sprejela se je dne 10. t. m. v deželni zbornici nova lovska postava. Kaka pa je nova lovska postava? Najprvič je važna njena določba, da so dobile občine pravico, da smejo tudi nekaj govoriti glede oddaje lova. Od sihmal določi lahko vsaka občina sama, kaj se ima z lovom zgoditi. Ali pusti občina lov licitirati, kakor se je to do sedaj zgodilo, ali pa ga obdrži sama za sebe. Ako občina obdrži lov za sebe, potem mora eden mož iz občine kot zvedenec celi lov nadzorovati in vse lovske zadeve voditi. V tem slučaju lahko pusti občina divjačino postreljati ali pa jo tudi lahko varuje. Nadalje določuje nova lovska postava tudi to, da ima občina pravico dati svoj lov lastnoročno v najem. V tem slučaju določi občina visokost najemnine sama. Potem takem ob-

čina lahko da svoj lov, komur hoče v najem. Od sihmal toraj ne bode najemnik lova tisti, ki plača par goldinarjev več, temveč tisti, kateri je občini po volji, čeprav bi morda manje plačal za lov. Nadalje se je sprejela v novo lovsko postavo določba, da lahko pusti politična oblast vsakemu tistemu posestniku, kateri je zaredil na svojem lovu preveč divjačine, to divjačino postreljati in sicer na stroške posestnika. Jako važna je tudi sledeča določba. Vsem tistim posestnikom, kateri imajo vsled svojega velikega posestva po postavi lastno lovsko pravico (kakor grajščaki itd.) ni več dovoljeno, da bi povikšali svoj lov z nakupom kmečkih posestev. Ako toraj tak posestnik nakupi kmečke posestva, da bi si razširil s tem svoj lov, se mu lahko lov na teh nakupljenih posestvih zabrani. To so najvažnejše določbe nove lovske postave, katera pa še se mora seveda poprej, ko se smejo občine po njej ravnati, sanktionirati (potrditi) od cesarja.

Kaj se vse obsodi. V Blankenburgu na Nemškem je pri neki cerkveni slavnosti imela slavnosten govor neka jako pobožna gospa. Ko je končala svoj govor je vskliknila: „Toraj pa zakličimo vsi: Živijo gospod Bog! Živijo, Živijo!“ Sodišče je priznalo gospej 10 mark globe, ker gospa sicer ni imela namena razžaliti vere, toda vendar je povzročila javno pohujšanje.

Uredništvu „Štajerca“ v Ptuju. Sklicevaje se na § 19. tisk. zakona zahtevam, da gledè na popravek gosp. Franjo Kobenter, župana v št. Jakobu v Rožu, priobčen v Vašem listu št. 19 z dne 18. septembra t. l. v oddelku „dopisi“ pod zglavjem „Iz Gornje Radgone“, na zakonit način objavite nastopen popravek:

Ni res, da ste od mene prejeli popravek, kateri se glasi:

1. Ni res, da bi bil volilski imenik tako sestavljen, da postavnim predpisom ni odgovarjal, in ni res, da bi bila volitev z dne 28. januarja razveljavljena, ker bi bil imenik volilcev pomanjkljivo sestavljen, res je pa, da je bila volitev razveljavljena samo zaradi tega, ker je bil volilni imenik na razpolago volilcem samo uradne dni.

2. Ni res, da je morala politična oblast že drugič način postopanja pri volitvah ostro zavrnuti, ker je bil volilski imenik tako sestavljen, da postavnim predpisom ni odgovarjal; res je pa, da volitev v drugič sploh še ni bila razpisana, in res je le, da so se nekateri pritožili zaradi imenika na okrajno glavarstvo v Beljaku, a je okrajno glavarstvo njihovo pritožbo zavrnilo z odlokom z dne 8. avgusta 1904 pod števil. 22210 kot neopravičeno.

3. Ni res, da bi se bili razglasi prilepili na take kraje, kamor le redkoma kak človek pride, ali pa morebiti nigdar, res je pa, da je bil en razglas nabit na občinski deski, razven tega pa še drug na javnem prostoru pri župnijski cerkvi v Podgorju. Tudi ni res, da se je pribilo volilno oznanilo v Podrožici na straniščna vrata nekega delavca; nasprotno je resnica, da občinski predstojnik še sploh nikdar

ni zaukazal pribiti volilni razglas na kateremkoli mestu v Podrožici.

4. Ni res, da bi se ne bilo poskrbelo, da bi se voznje pri zgradbi železnice domačinom prepustile; res je pa, da so dobili domačini dovolj dela, in da je občina zastopala koristi domačinov pri deželnem vladnem svetniku, g. Schusterju, pri bivšem deželnem predsedniku. pl. Freydeneggu in pri železniškem ministru Witteku.

5. Slednjič ni res, da si je občinski predstojnik pri tej priliki lepega denarja zaslužil, drugi pa so morali in še morajo skozi prste gledati, ampak res je, da so vsi vozniki v njih popolno zadovoljnost plačani. Št. Jakob v Rožu, dne 27. avgusta 1904. Franjo Kobenter, župan.

Nasprotno je resnično, da Vam jaz tega popravka nisem poslal.

Št. Jakob v Rožu, dne 30. septembra 1904.

Matej Ražun, župnik.

V Savo je skočila dne 13. t. m. 50 let stara krčmarica Johanna Končan iz Krškega na Kranjskem. Potegnili so jo sicer iz vode, toda bilo je prepozno, ker je bila že mrtva. Končan je bila že delj časa otožna in se je poskusila že dvakrat umoriti.

Porotno obravnavo o morilcu in roparju Majcenu, ki je bil sojen dne 18. in 19. t. m. potem obravnavo o morilcih Šegula in Muršec iz Dornove, priobčimo prihodnjič.

Pri občinskih volitvah v Gracu in sicer v tretjem volilnem razredu so zmagali socijalni-demokrati. Od 1. januarja 1905 bode v Gracu na mestu 9 socijalnih demokratov 14.

Grozen umor. Na zverinski način je umorila neka kmetica v Döbersbergu, po imenu Bašner svojo 78 let staro mater. Zročno sekiro je odsekala materi glavo, eno roko in eno nogo. Potem je morilka potrosila strašno razmesarjeno truplo z moko (melo), pokleknila k mrtvi materi in začela moliti. Ko so prišli domači iz cerkve jim je pokazala umorjeno mater, rekoč: „Hudiča sem ubila.“ Vzrok umora je bila brez dvombe verska blaznost.

Besneti je začel. Kakor se piše iz Krakove je začel v tamošnji kaznilnici v noči od 12. na 13. t. m. besneti neki Sobel, kateri je bil radi umora v mesecu juniju tega leta obsojen k smrti na vislicah. Nesrečni zločinec se je po noči kar na enkrat zdramil in začel po sobi razbijati pohištvo, tako, da je vso razbil. Trije drugi jetniki so gledali z velikim strahom počenjanje blaznega kaznjence, še le ko so prileteli pazniki, posrečilo se je vsem, da so nesrečneža, ki je zgubil pamet vsled strahu pred smrtjo, zvezali in odpeljali v norišnico.

Za predsednika zedinjenih držav v Severni Ameriki je bil z veliko večino izvoljen zopet dosedajni predsednik Roosevelt. Dobil je 325 glasov volilnih mož, njegov nasprotnik demokrat Parker 151. Število volilcev, ki so volili volilne može je znašalo 44 milijonov med temi 200 tisoč žensk. Za agitacijo so se izdale ogromne svote. Kakor se trdi je stala agitacija pri izvolitvi Mak Kinleya (enega iz med

prejšnjih predsednikov) čez 100 milijonov kron. Ogromne svote požere organizacija. Največ denarja pa se seveda porabi za agitacije, zakaj tisoče govornikov potuje več tednov po deželi in vsaki od teh se dobro plača. Naš cesar, kakor tudi nemški cesar sta poslala novoizvoljenemu predsedniku brzojavne častitke.

Sami nedolžni. Nekoč je obiskal cesar Jožef II. kaznilnico, v kateri je bilo zaprtih več kaznjencev. Cesar je vprašal vsakega, zakaj da je zaprt, želeč temu ali družemu zapor olajšati ali pa ga celo oprostiti. In vsak razven enega je rekel, da je popolnoma po nedolžnem pod ključem. Sedaj se obrne cesar h temu, ki se je spoznal za dolžnega in ga vpraša: „Kaj si storil?“ Kaznjenec pogleda v prijazno obličje cesarja in reče: „Svitli cesar, v jezi sem udaril svojega nasprotnika in ta je obležal mrtev. Zares dolžen sem in radi tega sem tukaj, toda odpusti mi!“ — „In vi vsi drugi ste nedolžni?“ vpraša na to cesar zopet druge kaznjence. „Da nedolžni“ odgovorijo vsi! — No, potem pa je to zares strašno, reče cesar, „ta človek, ki je edini dolžen, naj se takoj izpusti, ker mi drugače pokvari te same nedolžne!“ In takoj so ga izpustili.

Čudna obsodba. V Hamburgu (Nemčija) je pred kratkim stala pred porotnim sodiščem neka bivša babica (hebanka), z imenom Liza Wiese, roj. Berkefeld. Obsodili so jo zaradi peternega umora, zaradi zastrupljenja svojega moža, zaradi kuplerije svoje hčere, krive prisega in napeljevanja h krivi prisegi petkrat k smrti in na šest let v prisilno delavnico! Katero kazen bode le babura najprej nastopila?

Velikanski eksploziji. V Saint Marie na Nizozemskem (Holland) zletela je v zrak smodišnica (Pulverfabrik), pri čemer je bilo 13 vojakov ubitih, mnogo pa ranjenih. — V Sebastopolu na Krimu (južna Ruska) pa je razdjala eksplozija municijsko tovarno (Munitionsfabrik) ter je bilo pri tem ubitih 40 oseb.

Avstrijc — ameriški milijonar. V Novem Yorku v Severni Ameriki je nedavno umrl milijonar L. Fleischmann, lastnik prve ondotne „dunajske kavarne“. Pridobil si je več milijonov premoženja in sicer večinoma s dunajskim pecivom.

Gospodarstvene in gospodinjske stvari.

Kako se shranjuje zimsko sadje? Zimsko sadje, izvzemši sive rajnete, se mora poprej, ko se shrani za zimo pustiti par dni na zračnem a ne premrzlem prostoru, tako, da se izpuhti. Shramba za zimsko sadje se mora, poprej ko se sadje v njo spravi, dobro prezračiti. Potem naj se okna zaprejo in v shrambi naj se zažge žveplo in sicer naj se porabi za en kubikmeter prostora približno 1 gram žvepla. Okna in vrata morajo biti po žvepljenju par dni zaprta. Še le na to naj se spravi sadje v shrambo.

Shramba ne sme biti premrzla, tako, da bi sadje zmrznilo, pa tudi ne pregorka. Shramba naj bo suha in temna. Sadje se ne sme en drugemu dotikati, tudi se ne sme, kakor imajo nekateri navado, poprej ko se shrani obrisati. Vsaj vsakih 14 dni enkrat pregledi sadje ter odstrani, kar je gnjilega, ker se drugače okuži še zdravo sadje.

Ako je požrlo živinče žrebelj spoznaš to na tem, da začne vsakokrat, ko je ženeš navzdol težko dihati. Ravno isto se zgodi po žretju. Živinčetu otečejo tudi žile na vratu. Kdor kaj tacega pri svojem živinčetu opazi, naj takoj pokliče živinozdravnika, kateri mu naj živinče do dobra preišče. Ako je spoznal živinozdravnika, da je živinče zares požrlo žrebelj ali kaj enacega, moraš je dati takoj mesarju ali pa je sam zaklati. Ako čakaš tako dolgo, da začnejo vrat, prsa in trebuh živinčetu otekati, potem je prepozno, da bi je prodal, ali porabil meso doma, ker je meso navadno že sprijeno in bi bilo zdravju škodljivo.

Da obvaruješ klobase plesnobe, namreč mesnate klobase, si jako lahko pomagaš. Vzemi na okrožnik (talir) nekoliko soli in polij to sol z vodo, toda samo toliko, da dobiš mešanico, ki ni preveč mokra a tudi ne presuha. S to mešanico namaži klobase in jih obesi na zračni kraj. Ravno tako ti je ravnati, ako se je klobas že lotila plesnoba. To sredstvo lahko porabiš tudi pri drugem suhem mesu, kakor pri gnjatih (šunkah) itd.

Visoke jasli pri žrebetih. Gostokrat še najdeš na deželi, da se rabijo za žrebeta visoke jasli. To je jako napačno. S tem se namreč povzroči, da se hrbet žrebeta ki žre iz takih jasli ne more tako razviti, kakor se razvije pri žrebetu, ki ima krmo v nizkih jasli. Nadalje še pri visokih jasli žrebetu pade kaj lahko kaki smet bodisi prah ali kaj drugega v oko, kar se pri nizkih jasli ne more zgoditi. Toraj proč z visokimi jaslami!

Smola in sreča siromaka.

Ko lani najlepše črešnja je cvela,
Se vetrič je rahel s cvetjem igral.
Tedaj se je smola moja začela,
Sem mislil si zadnjič, ko črešnje sem bral!

Spomladno je tedaj solnce sijalo,
Prijazno smehljal se ta lepi je svet,
Vesetje je z lica se vsakega bralo,
A jaz pa sem šel se na solnčice gret.

Tam gledal sem cvetke, prekrasno duhteče,
Seveda nikake „nesreče“ sluteč,
Na enkrat mi nekaj na uho šepetaje:
„Le spravi se raji v kočjo na peč!“

A zvonki pa smeh je spremljal besede,
Zadel me očesa je milega žar,
Ko deklica krasna k meni se vsede,
Le glej ga si mislim, to božji je dar!